

HAUR LITERATURAREN DUINTASUNAZ

Duela berrogei urte irabazi nuen Lizardi Saria. Honek bultzada handia eman zion nire literaturbide hasi berriari...Beti esker onez eta estima handiz izan dut sari hau eta haur literaturak duen duintasunaz aritu nahiko nuke ekitaldi honetan, urte luze hauetako ondorio gisa edo.

- Haur- eta gazte-literatura ez da haurrentzat idazten dena soilik, neska-mutilek bereganatzen dutena baizik. Liburu asko dira haurrentzat idatzi ez zirenak, baina hainbat belaunalditako haurrek eta gazteek bereganatu dituztenak: Vernerrenak, Dumasenak, Poerenak, Dickensenak, Londonenak, Asimovenak... Eta badira beste liburu asko haurrentzat eta gazteentzat idatzi zirenak, baina neska-mutilei interesatzen ez zaizkienak, ez haurrei ez gazteei, eta, irakurtzen baldin badituzte, berehala ahazten dituzte.

- Ez dira gauza bera haur- eta gazte-literatura, eta literatura light. Ez da hitz konplikaturik gabeko literatura, hizkuntza lantzen ez duena, gai zailik edo konplikaziorik gabea. Haurren eta gaztearen adierazpen- eta ulermen-aukerak bereganatzen dakizkien literatura da, haiek errealitatea eta mundua interpretatzeko dituzten moduak, gertatzen diren eta gertatzen zaizkien gauzetan egoteko duten modua.

- Haur- eta gazte-literatura ez da protagonista haurra edo gaztea duen literatura. Egia da sarritan adin jakin bateko haur edo gazte baten presentziak errazago ekar dezakeela irakurlearekiko identifikazioa, baina hori besterik ez da: lagungarria gerta daitekeen tresna bat. Literatura horrek bat etorri behar du haurren eta gazteen kezka, premia eta desirarekin, eta hori da garrantzitsua.

- Haur- eta gazte-literatura eta didaktika ez dira gauza bera. Eta hori garrantzitsua da, zeren, hitzez, denok –egileok, editoreok, bitartekariok...– hori nahiko garbi badaukagu ere, behar baino gehiago tentatzen baikaitu “literatura xededun” (pedagogiko, didaktiko) horrek. Christine Nöstlinger, nik biziki miresten dudana haur-literaturako egile handietako baten hitzetan: “Haur-literatura ez da pastilla pedagogiko bat letrezko paperean bildua, literatura baizik, hau da, mundua hizkuntza bihurtua”.

- Haur- eta gazte-literaturaren hartzailerek literatura orokorra idaztean geure buruari eskatzen diogun zorrotasun literario berbera merezi dute. Saillapenak –haurrentzat/helduentzat– ez dio ezertxo ere eransten esperientzia edo emozio literarioari; pediatria bat, beste ezer baino lehen, medikua da. Haur- edo gazte-literatura ez da trantsizio-literatura bakarrik.

- Haur-literatura idaztea erronka estilistikoa da idazle ororentzat: ahalik eta emoziorik handiena eskaini behar du, hizkuntza- eta literatura-baliabide mugatu eta hautatuekin.

- Eta, azkenik, haur-literatura idaztea adierazpidea eta komunikabidea da idazlearentzat, bere barneko mundua, bere balioak, baita bere inkontzientea ere bideratzeko modu bat.

Hau guzti hau esanda, eskerrak eman behar dizkiet ekitaldi honen antolatzailei nire ideiak aldarrikatzeko aukera eman didatelako, opari bat izan da.

Lizardi Sariak izan dezala urte askotako bizitza emakorra!

Mariasun Landa

